

Nr 186.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ytterligare bidrag åt föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne till bestridande af kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning i Hälsingborg; gifven Stockholms slott den 12 april 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att till föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning i Hälsingborg, utöfver förut beviljade 40,000 kronor, på extra stat för år 1913 anvisa ytterligare ett belopp af 15,000 kronor att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Fridtjuv Berg.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 12 april 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSWÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Berg yttrade härefter:

Ytterligare
bidrag åt
föreningen för
bistånd åt
vanföra inom
Skåne för
uppförande
af en ny-
byggnad.

Med anledning af en inom 1911 års Riksdag väckt motion, nr 91, beviljade Riksdagen till föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne såsom bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning vid vanföranstalten i Hälsingborg ett anslag af 40,000 kronor och anvisade däraf på extra stat för år 1912 ett belopp af 20,000 kronor.

Rörande denna anstalts utveckling lämnas åtskilliga upplysningar i ett af statens inspektör för vanföranstalterna i riket, docenten Alfred

Petrén hösten 1910 afgifvet underdånigt yttrande i anledning af en af förenämnda förening gjord underdånig framställning om utverkande af statsbidrag till nybyggnad för anstalten. Uti detta yttrande, som i sin helhet finnes återgifvet i 1911 års Riksdags skrifvelse nr 8, punkt 175, anföres bland annat:

Föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne hade stiftats år 1887, då den börjat sin verksamhet med en arbetsskola, med hvilken fyra år senare förenats ett hem för dennas elever. Däremot hade föreningen alltjämt icke sett sig i stånd att utvidga anstalten med en ortopedisk poliklinik och sjukafdelning. Sedan emellertid för detta ändamål på enskild väg anskaffats ett kapital af omkring 40,000 kronor, hade styrelsen för föreningen låtit uppgöra ritningar till utvidgning af den nuvarande anstalten med en tillbyggnad, innehållande alla för en ortopedisk poliklinik och sjukafdelning nödiga lokaler jämte verkstadsrum. Kostnaden för en dylik tillbyggnad i öfverensstämmelse med företedda ritningar skulle enligt infordrade anbud uppgå till 75,800 kronor, hvartill komme kostnaderna för utredningen, hvilka beräknades till omkring 10,000 kronor. I sin underdåniga framställning begärde föreningen ett statsbidrag af 40,000 kronor, motsvarande alltså största delen af den för åstadkommande af ifrågakommande tillbyggnad felande summan. Då den planerade nybyggnaden afsåge att rymma ett 20-tal sjukplatser, komme alltså af de såsom statsbidrag begärda 40,000 kronor en summa af 2,000 kronor att belöpa å hvarje plats.

Vid föredragning den 22 juni 1911 af Riksdagens förberörda beslut om beviljande af anslaget till nu ifrågakommande nybyggnad anbefalldes Kungl. Maj:t medicinalstyrelsen att afgifva underdånigt yttrande i fråga om de villkor, hvilka borde föreskrivas för åtnjutande af det beviljade anslaget.

Sedan medicinalstyrelsen härpå inkommit med underdånigt utlåtande i ämnet, förordnade Kungl. Maj:t den 10 november 1911, att ifrågakommande af Riksdagen på extra stat för år 1912 anvisade belopp, 20,000 kronor, skulle utbetalas till vanföreföreningens styrelse, om och i den mån föreningen genom syn, som på dess bekostnad utfördes genom medicinalstyrelsens försorg, styrkte, att så stor del af byggnadsarbetet, som ungefärligen motsvarade den del af anslaget, hvars utbetalande begärdes, blifvit slutförd. Tillika föreskref Kungl. Maj:t för utbekommande af omförmälda anslag vissa ytterligare villkor, hvilka finnas angifna i det vid statsverkspropositionen till 1912 års Riksdag fogade utdraget af protokollet öfver ecklesiastikärenden, punkt 192.

I nämnda statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af det till föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne såsom bidrag till kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning i Hälsingborg beviljade anslaget af 40,000 kronor på extra stat för

år 1913 anvisa återstoden, 20,000 kronor, att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma.

Enligt hvad känt är, hafva Riksdagens kamrar samstämmande bifallit denna Kungl. Maj:ts framställning.

I underdånig skrifvelse den 5 januari 1912 har nu föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne gjort framställning om utverkande för ifrågavarande byggnad af ett ytterligare statsbidrag af 15,000 kronor.

Föreningen erinrar härvid, hurusom ifrågavarande sjukvårdsanstalt beräknats kunna samtidigt mottaga ett 20-tal patienter. Emellertid hade i följd af den barnförlamningsepidemi, som under år 1911 härjat i Sverige, antalet vanföra i oroväckande grad ökats. Föreningens styrelse hade under sådana förhållanden ansett det vara dess oafvisliga plikt att genom tillbyggnad af ytterligare en våning till det omförmälda, under uppförande varande klinikhuset möjliggöra mottagande af ett afsevärdt ökad antal patienter. Genom ifrågavarande utvidgning skulle antalet platser kunna ökas med ej mindre än 29, hvadan alltså på en gång 49 personer kunde emottagas för vård och behandling.

Den ökade kostnaden för ifrågavarande tillbyggnad belöpte sig till omkring 30,000 kronor. På därom gjord framställning hade stadsfullmäktige i Hälsingborg, för att möjliggöra för föreningen att fullborda klinikbyggnaden i den nyss nämnda omfattningen, beviljat föreningen ett räntefritt lån å 15,000 kronor. Detta vore emellertid af tillfällig beskaffenhet, och när föreningen själf icke ägde någon som helst tillgång till bestridande af den ökade kostnad, tillbyggnaden komme att medföra, såge den sig nödsakad hemställa om ett anslag af statsmedel å 15,000 kronor utöfver tidigare beviljad anslag.

På grund af nådig remiss har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län, efter hörande af förste provinsialläkaren i länet, den 22 januari 1912 afgifvit underdånigt utlåtande i detta ärende och därvid tillstyrkt bifall till föreningens nu förevarande underdåniga framställning.

Förste provinsialläkaren har anfört:

Hvad anginge hufvudfrågan, uppförande af en anstalt i nu ifrågavarande syfte, kunde väl därom icke råda mer än en mening. Onödigt syntes således vara att närmare motivera behovet af en sådan anstalt. Uppenbart syntes det likaledes vara, att det vore välbetänkt af föreningen att utvidga det förut uppgjorda programmet, i betraktande af de många fallen af kvarstående förlamning efter den epidemi af akut barnförlamning, som under år 1911 hemsökt landet och äfven i rätt afsevärd grad Malmöhus län. Antalet fall i länet uppginge till 102. Beträffande byggnadens konstruktion erhöles man af de ritningar, som åtföljde remisshandlingarna, om också ej en fullständig uppfattning, så dock en rätt god föreställning. Så vidt man kunde finna, vore utrymmes- och belysningsförhållandena i patientrummen tillfredsställande, korridoren af erforderlig bredd samt arbets- och administrationslokalerna lämpligt förlagda. Af ritningarna att döma skulle samtidigt 51 patienter kunna vårdas i lokalerna. Förste provinsialläkaren kände väl till platsen inom staden för den blifvande anstalten. Den vore högt och fritt belägen och torde således vara lyckligt vald. På

grund af hvad sålunda anförts ville förste provinsialläkaren tillstyrka nådigt bifall till den underdåniga framställningen.

Medicinalstyrelsen har uti infordradt, den 8 mars 1912 afgifvet underdånigt utlåtande anført:

Med hänsyn till det stora behovet af vårdplatser för vanföra, för hvilket medicinalstyrelsen i tidigare underdåniga skrivelser redogjort, måste en ökning af vårdplatsernas antal vid vanföranstalterna anses synnerligen önskvärd. Den kostnad, som i detta fall ifrågasattes skola betunga staten, vore också i förhållande till antalet vunna vårdplatser synnerligen låg. Medicinalstyrelsen, som granskat de bifogade ritningarna och icke funnit anledning till anmärkning mot dem, ville därtför tillstyrka, att åt förningen måtte utverkas det begärda tilläggsanslaget.

Slutligen har öfverintendentsämbetet den 19 mars 1912 i ärendet afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, däri anförts, att ämbetet vid verkställd granskning af de föreliggande ritningarna icke funnit något att erinra mot desamma samt ansett den uppgifna kostnadssumman icke vara för högt beräknad.

Den nu föreliggande anslagsfrågan står i nära sammanhang med Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen till 1912 års Riksdag gjorda framställning om anslag på extra stat för år 1913 å 75,000 kronor till bekostande af vissa provisoriska sjukvårdsanstalter under tiden från och med mars till och med december år 1912 för personer, som till följd af barnförlamning under 1911 års epidemi lida af vanförhet. Utredningen i ifrågavarande ärende återfinnes i det vid statsverkspropositionen fogade utdraget ur statsrådsprotokollet öfver civilärenden, punkt 40. Det framgår af utredningen under denna punkt, att efter utgången af år 1912, för hvilket år enbart de föreslagna provisoriska anordningarna afsetts att tagas i bruk, man för vården af de genom barnförlamningen vanföra är hänvisad till de sjukhusplatser, som kunna beredas vid de tre vanföranstalterna i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm. Behovet af antalet sjukhusplatser har af medicinalstyrelsen beräknats till omkring 120, hvilken siffra emellertid, enligt hvad en senare utredning gifvit vid handen, är väsentligen för låg. Det från början angifna behovet af 120 platser skulle ungefär motsvaras af det antal sjukhusplatser, som nyssnämnda anstalter beräknas kunna bereda från och med år 1913. I detta antal ingår för Hälsingborgsanstaltens vidkommande ett antal af 49, hvaraf synes, att de med det nu begärda tilläggsanslaget å 15,000 kronor afsedda 29 extra platserna i Hälsingborg äro nödvändiga för att kunna bereda plats åt alla de *ursprungligen* beräknade vanförefallen. Departementchefen.

På grund af det nyss påpekade sammanhanget mellan nu föreliggande anslagsfråga och det å civildepartementets föredragning anmälda äskandet, jag nyss berört, kunde det synas som om äfven nu förevarande ärende bort behandlas å civildepartementets föredragning. Anledningen till att det af mig framförts är emellertid att söka däri, att här förut omnämnda beslut om utanordnande af den på extra stat för år 1912 anvisade delen af det af Riksdagen beviljade anslaget å 40,000 kronor till nybyggnad för vanföranstalten i Hälsingborg af Kungl. Maj:t fattats på ecklesiastikdepartementets föredragning och det därför syntes lämpligare, att äfven frågan om anvisande af tilläggssumman, som ju afser en tillbyggnad på den förut beslutade byggnaden, bereddades inom samma departement.

Beträffande själfva saken får jag, efter samråd med chefen för civildepartementet, med hänvisning till hvad i ärendet hörda myndigheter anfört och då de 29 nya platserna vid anstalten i Hälsingborg tydligen äro synnerligen väl behöfliga för en tillfredsställande vård af genom barnförslamningen vanföra, uttala min lifliga anslutning till den gjorda framställningen om det ifrågasatta tilläggsanslagets beviljande.

Med afseende å hvad chefen för finansdepartementet anfört till statsrådsprotokollet dels öfver utrikesärenden den 15 mars 1912 vid föredragning af fråga om inköp af beskickningshus i Berlin, dels ock öfver finansärenden den 22 mars 1912 vid föredragning af frågan om förbättring af pensioneringen inom de tre första klasserna af handelsflottans pensionsanstalt, kan, enligt hvad nämnde departementschef meddelat mig, det af mig nu ifrågasatta anslaget beviljas, utan att någon förändring af det för innevarande års Riksdag redan framlagda riksstatförslaget inkomstsida därför behöfver äga rum.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att till föreningen för bistånd åt vanföra inom Skåne såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för en nybyggnad för ortopedisk poliklinik och sjukafdelning i Hälsingborg, utöfver förut beviljade 40,000 kronor, på extra stat för år 1913 anvisa ytterligare ett belopp af 15,000 kronor att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-

Regenten i nåder lämna bifall; och skulle proposition af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

A. R:son von Hedenberg.
